

[Kjeldgaard Iversen.]

ikke fragås, at et omfattende kendskab til vedkommende unge kan give oplysninger om, hvad han egner sig til, og det er også rigtigt, at psykotekniske prøver kan give værdifuldt materiale, men alle disse oplysninger er den unge selv interesseret i at fremskaffe, og det er efterhånden almindeligt, at arbejdsgivere kræver sådanne oplysninger på forhånd, før de f. eks. antager en lærling. Hvis en ung mand eller hans forældre skal vælge et erhverv, plejer man gerne at vurdere det udfra flere forskellige hensyn, først og fremmest efter, hvad den unge har lyst til, dernæst efter, hvilke læremuligheder der gives, og endelig efter — og det er måske det allervigtigste — hvilke fremtidsmuligheder der er i vedkommende erhverv. Lysten til et bestemt arbejde kan sjældent fremkaldes ved råd udefra, heller ikke fra en erhvervsvejleder. Læremulighederne og vilkårene for lærepladser ændres ikke ved denne lov. Fremtidsudsigterne kan ikke af nogen vurderes med sikkerhed, og jeg tror i hvert fald ikke, at lønede tjenestemænd er bedre til at vurdere dem end de unges forældre og deres omgangskreds. En offentlig rådgivende virksomhed har lige så stor mulighed for at give forkerte råd som private, og selvom man siger, at disse erhvervsvejledere får et meget stort ansvar, så hjælper det ikke så forfærdelig meget, hvis de råd, de giver, er forkerte og den unge kommer ind på en forkert bane.

Udfra disse synspunkter kan jeg ikke se nogen grund til at gennemføre det foreliggende lovforslag, så jeg vil i og for sig anbefale, at man følger det ærede medlem hr. Ragers kritik af dets sene fremkomst og lader det ligge. Det kan tidlig nok blive gennemført. Det, der dog vejer tungest til for mig, er de indirekte følger af og perspektiver i denne lovgivning.

I formiddags holdt den højtærede finansminister en tale her i salen, hvori han omtalte statens udgifter og udtrykkeligt fremhævede, at statens udgifter var bestemmende for, hvor store indtægter staten skulle have. Den højtærede finansminister var dengang inde på besparelser, nedsættelse af statens udgifter, og så kommer man her med et lovforslag, der vil koste 1 mill. kr., hvoraf staten dog kun skal betale ca. halvdelen.

Der står i lovforslagets bemærkninger

følgende passus — jeg beder om tilladelse til at citere —:

„De ovennævnte udgifter“ — altså ca. 1 mill. kr. —

„har, som anført, kun kunnet opgives skønsomt, idet der, efterhånden som befolkningen bliver fortrolig med erhvervsvejledningsinstitutionen, måske vil blive stillet større økonomiske krav til det offentlige.“

Ja, vi har erfaringer i den retning. For nogle år siden blev der skabt en rådgivende institution, nemlig statens husholdningsråd, med et særdeles beskedent budget på 20 000 kr. I dag er det noget anderledes. Nu ligger der et forslag om flere millioner kroner som en følge af denne rådgivende institutions udvikling. Jeg synes, at dette eksempel alene er skræmmende, og jeg tror ikke, at den højtærede arbejds- og socialminister får påskønnelse af den højtærede finansminister, når det viser sig, at denne lov giver anledning til større udgifter, som kunne sprænge den højtærede finansministers budget.

Erhvervsvejledningen rummer også andre farer. Den vil kunne anvendes til bevidst at skaffe arbejdskraft til bestemte erhverv eller, hvad der måske er værre, forhindre tilgang til andre erhverv og dermed konkurrence. Både arbejdsgivere, selvstændige næringsdrivende og fagforeninger har her modstridende interesser. At jeg ikke er alene om denne tanke, fremgår af den højtærede ministers fremsættelsestale, hvoraf jeg gerne vil have lov til at citere følgende. Ministeren siger:

„og udfra ønsket om, at en sådan almindelig erhvervsvejledningsordning vil have væsentlig betydning for sikringen af, at arbejdskraften i videst muligt omfang får den rigtige plæcering på arbejdsmarkedet, såvel til gavn for de arbejdssøgende selv som for arbejdsmarkedet, således at der også ad denne vej ydes et bidrag til en forøgelse af produktionen i det danske samfund.“

Altså, ministeren er også inde på den tankegang, at loven her kan bruges til bevidst at fremme udviklingen i en bestemt retning.

Forslaget bygger ganske vist på frivillig konsultation, men man må regne med, at udviklingen vil medføre, at folk vil henvende sig så meget til erhvervsvejledningen, at der bliver tale om en udvidelse med større økonomiske krav til det offentlige. Får man